

Motion till riksdagen 2020/21:3204

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

En utrikespolitik utifrån svenska intressen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utrikespolitik ska utgå från svenska intressen och värden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett sammanhållet globalt engagemang, där utrikes-, säkerhets-, handels-, försvars- och biståndspolitiken håller ihop, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa det regionala samarbetet mellan länderna i norra Europa och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett sammanhållet grepp om Sveriges strategiska förhållningssätt till Arktis och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en EU-gemensam Magnitskijlagstiftning och om detta inte lyckas gå vidare med nationell lagstiftning samt samarbete med likasinnade och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utrikespolitiska beslut i EU ska kunna fattas med kvalificerad majoritet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU driver en hårdare linje mot Belarus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska förnya och modernisera FN och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska inta en aktiv roll i värnandet av ett samstämmigt förhållningssätt mellan EU och likasinnade länder gentemot Kina och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för en tydlig EU-hållning i värnandet av Hongkongs självstyrande ställning och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande när det gäller den fria navigationsrätten och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska agera aktivt och strategiskt i FN för en internationell, oberoende utredning av förtrycket i Xinjiang och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i ljuset av förgiftningen av den ryske oppositionsledaren Aleksej Navalnyj, ska göra ytterligare ansträngningar för att stoppa den ryska gasledningen Nord Stream 2 och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i ljuset av förgiftningen av den ryske oppositionsledaren Aleksej Navalnyj, bör vara drivande för att konventioner och förbud gällande kemiska stridsmedel efterlevs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i Sverige skapa ett s.k. Nato Center of Excellence för Rysslandsforskning och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör agera för att upprätthålla sanktionerna mot Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att finna nya former för internationell kontroll av Irans kärnteknologiprogram och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör bidra till en fredlig lösning av pågående konflikter i Mellanöstern genom multilaterala organisationer, i första hand EU men även FN, och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återuppbygga goda relationer med Israel och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera biståndet till färre sektorer utifrån de tre kriterierna effektivitet, svenska intressen och svenska kunskaper och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera bekämpningen av våldsbejakande islamism och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka desinformation och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja Taiwans deltagande i internationella forum och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN:s arbete med Agenda 2030 behöver utvärderas kontinuerligt för bättre resultat och för att bekämpa korruption och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekonomisk tillväxt bör vara ett prioriterat område i arbetet med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige och Europa möter en värld i förändring. Vår gemensamma förmåga att adressera de mångfacetterade utmaningar som den fria världen och det öppna samhället står inför kommer att vara avgörande för vår framtida ställning. Sveriges utrikespolitik ska utgå från svenska intressen och värden. Värnandet av svenska intressen och värderingar liksom vår förmåga att forma normer och standarder globalt är helt avgörande för vår frihet och vårt välstånd. Ett sammanhållet globalt engagemang, där utrikes-, säkerhets-, handels-, försvars- och biståndspolitikerna håller ihop utgör en viktig grundförutsättning. EU-samarbetet är här vår viktigaste plattform.

Den svenska utrikespolitiken ska vara tydligt förankrad i den idétradition som utgör grunden för vårt öppna samhälle, vår demokrati och våra rättsstatsprinciper liksom de mänskliga fri- och rättigheternas universella ställning och tillämpning.

Sveriges säkerhet främjas av att fler människor lever i frihet och att fler länder är demokratiska och jämställda. En värld med fler liberala demokratier skulle också vara en säkrare och rikare värld för Sverige och den svenska befolkningen, liksom för världens övriga befolkning. Med detta sagt är mänskliga rättigheter och demokratisk utveckling också ett mål i sig självt, och inte bara ett medel för att uppnå säkerhet och välstånd. Krig, konflikt och förtryck utsätter människor för obeskrivliga fasor. Individen har omätbart egenvärde och oavhändliga fri- och rättigheter som bäst tillgodoses genom demokratin och dess institutioner, även om modellen är långt ifrån perfekt. I det utrikespolitiska arbetet för demokrati och frihet är, med andra ord, det svenska intresset och de svenska värderingarna tätt sammanflätade

Fria medier är en ingrediens i det demokratiska samhället, och när journalister fångslas och medier stängs ned begränsas också demokratin. Mediefrihet inkluderar även internet och samma regler bör gälla för internet som för pappersmedier. Det är inte tillräckligt med medielagstiftning, lagstiftningen måste också efterföljas. Sverige har en viktig uppgift att i de internationella samfund där Sverige är medlem ta initiativ i syfte att stärka mediefriheten inklusive skydda journalister från övergrepp.

De hot som vårt öppna samhälle i dag står inför, där särskilt Kina, Ryssland och Iran bedriver en allt mer aggressiv kamp mot våra grundläggande värden, ska inte tillåtas vinna. Sverige ska stå upp för friheten, och vårt sätt att leva är värt att försvara.

Sveriges globala engagemang och vårt lands säkerhet formas i samarbete med andra. Det är solidaritet, och inte neutralitet, som gäller. Sverige är en del av den fria världen och vi ska alltid vara en del av, och värna, den transatlantiska säkerhetsarkitekturen liksom den europeiska ordningen för fred och säkerhet.

Sverige ska utgöra en stark kraft för multilateralismen. Vårt omfattande bidrag till internationella organisationer och FN-systemet förpliktigar, och fordrar ett aktivt engagemang utifrån våra grundläggande värderingar, särskilt i en tid när USA drar sig undan och utrymmet fylls av auktoritära krafter som i allt större utsträckning utmanar folkrätten. Sveriges agerande på den internationella arenan ska vara förutsägbart, balanserat och transparent.

Handeln med omvärlden utgör grunden för vårt välstånd. Svensk utrikespolitik ska således alltid värna marknadsekonomi, äganderätten och det regelbaserade handelsystemet. En aktiv frihandelsagenda – där vi samtidigt värnar våra säkerhetsintressen – utgör en viktig grund för vårt lands engagemang i EU. Den inre marknaden är en ovärderlig tillgång i en allt mer oförutsägbar värld.

Nya utmaningar i en föränderlig värld

I dagens digitala tidsålder verkar våra samhällen på helt andra arenor än den antika grekiska stadsstaten. Digitaliseringen skapar globala möjligheter, även i utvecklingsländer. På många håll i världen har människor tillgång till mobiltelefoni – samtidigt som de saknar elektricitet i hemmet. Nya digitala tjänster förbättrar människors livsvillkor, inte minst inom hälsoområdet, vilket blir särskilt betydelsefullt under den pandemi som nu drabbar världen. Och ordet är stundtals friare på nätet i länder där traditionella medier verkar under censur.

Men teknikutvecklingen underlättar även kontroll och förtryck. Skräckvälden från den fiktiva världens böcker som Karin Boyes *Kallocain* eller George Orwells *1984* – såväl som verkliga livets DDR – riskerar nu att bli en politisk realitet. I ökad utsträckning går världen nu mot två standarder – två helt skilda system. Bakom den kinesiska brandväggen lever hundratals miljoner människor ett digitalt liv utan att komma i kontakt med en enda västerländsk app. Den teknologiska uppdelningen och dess påverkan på globala värdekedjor får konsekvenser för människor och samhällen världen över. Samtidigt hotas den tillväxt och öppenhet som följt i globaliseringens spår – och avgörande frågor ställs kring förmågan att skydda medborgares och staters integritet – i ett läge där förhållningssättet till ny teknik skiljer sig markant mellan den fria världen och de auktoritära regimer som försöker flytta fram sina positioner.

I ljuset av coronapandemin accelererar den teknologiska utvecklingen. Möjligheten att arbeta hemifrån, för de som så kan, i en tid när länder och ekonomier stängts ner tydliggör hur digitala verktyg förändrar arbetslivet. Samtidigt påverkar också automatisering och robotisering sammanhållning och samhällsliv, där risker för ökat utanförskap och osäkerhet ställer stora krav på ledarskap. Det öppna samhället måste förmå att möta de mångfacetterade utmaningarna i teknikutvecklingens spår.

Demokratins och dess drivkrafter utmanas i dag från flera håll. Tre decennier efter kommunismens sammanbrott i Europa ställs frågor om demokratins betydelse och innebörd på sin spets – även på vår kontinent.

En viktig lärdom från 90-talets demokratiseringsprocesser är hur vi bättre kan formulera demokratins relation till välståndet – att de är viktiga förutsättningar för varandras fortsatta utveckling, men inte alltid växer fram i samma takt. Sambandet mellan demokrati och marknadsekonomi är samtidigt påtagligt. Att Hongkong är en öppen marknadsekonomi är troligtvis en förklaring till att demokratiörelsen under det gångna året vunnit stort stöd, trots Pekings motstånd och förtryck.

Den höga graden av tillit och transparens som historiskt kännetecknar den svenska samhällsmodellen är också en viktig skiljelinje gentemot de auktoritära stater som nu utmanar oss. Att medborgare har förtroende för hur deras skattemedel förvaltas och att företag kan genomföra affärer utan advokathjälp utgör en viktig styrka. Häri ligger mycket av de nordeuropeiska ländernas framgångar, och det påminner oss om betydelsen av att motverka korruption globalt.

Ett civilsamhälle fristående från staten utgör en viktig förutsättning för demokratisk utveckling med grund i folkligt engagemang. Detta tydliggjordes vid Självtändighetstorget, Majdan, i Ukraina 2014 – en av de viktigaste händelserna i Europas moderna historia. Om demonstrationerna på Majdan gällde vilken riktning ett land skulle ta har demonstrationerna i Belarus 2020 handlat om frihet. Aleksandr Lukasjenko har sedan det första presidentvalet 1994 vunnit alla presidentval men valen saknar fullständigt demokratisk trovärdighet. All makt har knutits till Lukasjenko som person. Det enda

medel Aleksandr Lukasjenkos regim har att ta till för fortsatt styre är att bita sig kvar vid makten med hjälp av våld, förtryck och förföljelse.

Demokratien behöver konsolideras i fler länder, särskilt i en tid där den utmanas allt mer. En viktig förutsättning är att de väletablerade demokratierna förmår att samarbeta och gemensamt utgöra en stark kraft i värnandet av den liberala världsordningen. Sverige ska i EU-kretsen verka för transatlantiskt samarbete och alltid stå upp för betydelsen av en gedigen koordinering mellan Bryssel och Washington D.C. Att EU förmår teckna nya handelsavtal är i sammanhanget av stor betydelse.

Behovet av starka allianser mellan fria länder har sällan varit större än nu. Sverige bör aktivt driva en politik syftandes till att etablera täta och mer extensiva samarbeten mellan de likasinnade länder i världen som delar de demokratiska värderingar och den gedigna tillit som karakteriserar Sverige och till oss många närstående länder.

Bristande jämställdhet och diskriminering inskränker än i dag kvinnors fri- och rättigheter på många platser i världen. Sverige ska vara en tydlig röst för religionsfrihet såväl som för individens rätt till den egna sexuella identiteten och den egna kroppen, särskilt på de platser där staten systematiskt förtrycker de grundläggande, universella, mänskliga rättigheterna. Kvinnor och flickors utsatthet kan minskas genom att kvinnor får möjlighet till arbete eller att driva företag och flickor får utbildning. Ingen människa skall behöva utsättas för att vara en handelsvara. Trafficking är ett växande internationellt problem som framför allt drabbar flickor och kvinnor men också pojkar och män.

FN:s globala mål slår fast att till år 2030 ska alla människor världen över ha tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). För att detta skall bli möjligt behöver flickor och kvinnors position i samhället stärkas, flickor få utbildning, kvinnor rätt att äga och att arbeta. Marknadsekonomi, företagande och handel är grundläggande förutsättningar tillsammans med lagstiftning för att öka såväl den nationella ekonomin som kvinnors ekonomi och därmed minska mödradödligheten.

Stigma, våld och diskriminering gentemot hbtqi-personer bidrar till risk för exkludering i ett stort antal samhällen, begränsar tillgången till hälso- och sjukvård samt social inkludering och ekonomisk utveckling. Sverige bör aktivt arbeta för att alla människor skall ha rätt till sin sexualitet utan att riskera att utsättas för övergrepp, diskriminering, våld eller dödas.

Arbetet med att bekämpa antisemitismen, som fortsatt utgör ett stort problem på många håll i världen, ska intensifieras. Sverige måste aktivt som enskilt land men också i de internationella organisationer där Sverige är medlem aktivt bekämpa antisemitismen.

Den fria världens förmåga att agera gemensamt är avgörande i en tid av ökade stormaktskonflikter och ett förändrat geopolitiskt landskap där Kina är allt mer av en utmaning.

Asiens geopolitiska betydelse har ökat markant. Avsaknaden av en säkerhetsarkitektur likt Nato sätter sin prägel på kontinentens utveckling och tydliggör samtidigt USA:s avgörande roll i världen. En viktig förutsättning för kontinentens utveckling och välståndsluft har utgjorts av att den amerikanska sjunde flottan tryggar handeln och den fria sjöfarten i Syd kinesiska havet. Det har även varit av stor betydelse för ett handelsberoende land som Sverige. I Asien tydliggörs även urbaniseringens kraft och megastädernas ökande betydelse, med förmåga att skapa nya maktcentrum och former för internationellt samarbete.

Terrorism och organiserad brottslighet utgör fortsatt allvarliga hot mot den fria världen och vårt öppna samhälle. Kampen mot våldsbejakande islamism utgör alltjämt en avgörande försvars- och säkerhetspolitisk prioritering.

I en globaliserad värld ökar behovet av samarbete för att möta gränsöverskridande problem. Värnandet av vår frihet och vårt öppna samhälle är en förutsättning för vår förmåga att möta en värld i förändring.

Fördjupat samarbete i Nordeuropa

Nato utgör grunden för försvaret av ländernas suveränitet, integritet och frihet i norra Europa. Det är särskilt betydelsefullt i en tid när säkerhetsläget i vår del av världen försämras till följd av ökad militär aktivitet i Östersjön såväl som i Arktis, i issmältningens spår. Ryssland utgör ett hot mot säkerheten i Sveriges närområde för överskådlig tid framöver. De försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten som i dag säkrar freden i Nordeuropa ska värnas och stärkas.

Den värdegemenskap och de strategiska såväl som historiska band som för Sverige samman med grannländerna i Norden och Baltikum ska värnas. Samarbetet mellan de åtta nordisk-baltiska staterna (NB8) utgör en viktig grund för Sveriges förmåga att forma allianser med likasinnade och bygga en grund för vårt engagemang i världen. I en tid när multilateralismen utmanas och länder vänder sig inåt, särskilt i coronapandemins spår, är det helt avgörande att det nordisk-baltiska samarbetet förmår att upprätthålla en ökad grad av koordinering och samsyn kring utvecklingen i vår del av världen. Det är avgörande för vår förmåga att vara med och främja normer och standarder globalt i en allt mer oförutsägbar värld.

Coronapandemin har väckt viktiga frågor om Sveriges och våra grannländers förmåga till samarbete i tider av kris. Det kommer framgent att finnas anledning att utvärdera hur det nordiska samarbetet fungerat, hur relationerna mellan våra länder påverkas av pandemin och framförallt hur vi gemensamt ska möta de långsiktiga ekonomiska och sociala konsekvenserna av covid-19. Det blir särskilt betydelsefullt då våra ekonomier är helt beroende av vår förmåga att handla med omvärlden. I sammanhanget är gränsfrågorna särskilt viktiga. Den passfrihet som vi haft sedan 1950-talet är unik och måste värnas.

Det är betydelsefullt att främja en ökad grad av nordiskt-baltiskt samarbete i EU. Dels vad gäller vår gemensamma förmåga att adressera frågor av värde för regionen, såsom utvecklingen i Arktis, Östersjön och i det östliga närområdet. Dels förmågan att driva en gemensam linje i flera strategiska frågor, såsom en tydlig europeisk frihandelsagenda. Denna förmåga är nu än mer betydelsefull i ljuset av brexit.

Som stora givare till de multilaterala organisationerna och FN-systemet finns även anledning att stärka samordningen såväl som arbetsfördelningen mellan de nordiska länderna. En ökad grad av specialisering mellan länderna i utvecklingspolitiken kan här utgöra en viktig grund för stärkt inflytande och bättre resultat utifrån våra intressen. Under coronakrisen har särskilt WHO:s arbete stått i fokus, och behovet av att säkerställa ett förtroendefullt internationellt samarbete i hälsofrågor, präglad av tillit och transparens, är tydligt. Här ska våra länder vara en konstruktiv kraft.

Det finns all anledning att också komma att granska och utvärdera vårt samarbete i ljuset av hur länderna tillsammans har hanterat gemensamma utmaningar och problem i spåren av coronapandemin.

Nordeuropa förändras till följd av klimatförändringarna. Uppvärmningen i Arktis är högre än det globala snittet och tydliggör dess inverkan på fred, säkerhet och välbefinnande. Rysslands ökade ambitioner att stärka kontrollen av Nordostpassagen adresserar viktiga

frågor om upprätthållandet av navigationsfriheten. I längden blir också frågan om skyddet av atlantförbindelserna central.

Det är betydelsefullt att den Arktisstrategi som nu tas fram tar ett sammanhållet grepp om Sveriges strategiska förhållningssätt till en region i förändring. Det ligger i svenskt intresse att upprätthålla ett europeiskt och transatlantiskt engagemang kring utvecklingen på Nordkalotten.

EU:s roll i närområdet och världen

EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. I en tid när multilateralismen och folkrätten utmanas ska Europa stå upp för våra gemensamma intressen och grundläggande värderingar. EU:s förmåga att nå en gemensam hållning till Ryssland såväl som Kina är viktiga svenska prioriteringar. En viktig grund för det europeiska engagemanget i världen är värnandet av den transatlantiska länken. Sammanhållningen i den fria världen ska alltid utgöra en europeisk ledstjärna.

En grund för EU:s ställning i världen utgörs av förmågan att möta utmaningarna i det omedelbara närområdet. Det säkerhetspolitiska läget präglas av de ökade spänningarna såväl längs EU:s östliga gräns som i Medelhavet. Sveriges förmåga att visa engagemang för det södra närområdet, vars utveckling även har bäring på det svenska samhället, utgör samtidigt en förutsättning för att samla ett brett europeiskt engagemang för utvecklingen i vårt eget närområde.

Att EU:s Rysslandspolitik ligger fast utgör en viktig grund för svensk säkerhet. EU:s sanktioner till följd av det ryska agerandet i Ukraina är en viktig markering mot Kremels brott mot den europeiska ordningen för fred och säkerhet. Att en europeisk sanktionsregim, en så kallad Magnitskijlagstiftning, gentemot individer som gjort sig skyldiga till MR-brott kommer på plats är ett viktigt nästa steg i skyddet av våra gemensamma europeiska värderingar.

Sverige ska stå upp för Östliga partnerskaps-samarbetet. Ett starkt stöd för Ukrainas reformprocess och europeiska närmande, med ett medlemskapsperspektiv, är en viktig prioritering för den gemensamma politiken i det östliga närområdet. Den senaste tidens folkliga protester i Belarus tydliggör även behovet av att kraftfullt markera när auktoritära ledare i närområdet begår brott mot den egna befolkningen. Här ska EU ha en viktig normerande förmåga. Det ryska förhållningssättet till Belarus tydliggör även behovet av EU:s förmåga att sätta press på Kreml, för att motverka ryska brott mot folkrätten i EU:s omedelbara grannskap. En hårdare EU-linje mot Belarus bör snarast komma på plats och inkludera sanktioner mot enskilda företrädare, ett kraftfullt begränsat politiskt utbyte med president Alexandr Lukasjenkos regim och en avveckling av allt EU-stöd som inte direkt riktar sig till försvarare av demokrati och mänskliga rättigheter.

Georgien, som också är med i Östliga partnerskaps-samarbetet, har sedan Sovjetunionens fall strävat efter ett så nära samarbete som möjligt med västliga organisationer, däribland EU. Under åren efter år 2003 och Rosornas revolution förbättrades relationerna mellan Georgien och väst. År 2008 intervenerade Ryssland militärt i Georgien till stöd för utbrytarregionerna Sydossetien och Abchazien i ett kort men signifikant krig. Kriget visade att Ryssland var berett att använda militärt våld mot sina grannar. Flera avtal och överenskommelser har ingåtts mellan Georgien och EU med syfte att fördjupa den politiska och ekonomiska integrationen.

Sverige ska också vara en drivande kraft i EU-kretsen för ett europeiskt engagemang på Västra Balkan med ett tydligt reform- och medlemskapsperspektiv – däri ligger

Europas attraktionskraft och möjlighet att påverka. Samtidigt är anslutningsförhandlingar inget mål i sig. Reformprocessen på vägen dit, särskilt vad gäller länders förmåga att leva upp till rättsstatens principer, är det centrala.

I det södra grannskapet ställs avgörande frågor på sin spets kring EU:s förmåga att agera gemensamt liksom att verka för avspänning och konfliktlösning genom diplomatiska medel. Den europeiska Turkietspolitiken är i sammanhanget central. Ankara har genom sitt agerande under senare år fört landet allt längre bort från Europa. President Erdoğan's agerande i början av året, där migranter användes som ett påtryckningsmedel gentemot EU, tydliggör landets auktoritära riktning. EU:s förmåga att påverka Turkiet är i sammanhanget av stor vikt för att undvika en ny flyktingkris. Att EU upprätthåller kontroll över den yttre gränsen utgör en förutsättning för en hållbar europeisk migrationspolitik.

I Kinapolitiken är behovet av en gemensam europeisk hållning påtaglig, särskilt i tider där Peking utmanar folkrätten och aktivt försöker splittra den europeiska sammanhållningen. EU ska tydligt stå upp mot kinesiska brott mot de mänskliga rättigheterna och avsteg från internationella åtaganden. EU ska i ökad utsträckning försöka uppnå en transatlantisk samsyn i Kinarelaterade frågor.

Genom handels- såväl som biståndspolitiken kan EU utgöra en stark kraft för utveckling och samarbete i närområdet såväl som globalt. EU:s nya Afrikastrategi utgör en viktig grund för en starkare relation mellan de två kontinenterna. EU ska också vara ett föredöme globalt genom en aktiv frihandelsagenda där nya avtal ingås.

Sveriges förmåga till genomslag i den europeiska kontexten förutsätter också ett aktivt svenskt engagemang vid EU:s institutioner och en strategisk ansats till ökat inflytande. I sammanhanget är det betydelsefullt att utrikesdepartementet riktar en större andel av sina resurser mot EU-systemet, och aktivt verkar för att fler svenska diplomater tar sig an uppdrag vid de europeiska institutionerna. Det är särskilt betydelsefullt att fler svenskar ges möjlighet att bidra i arbetet vid den europeiska utrikestjänsten (EEAS).

Samtidigt är inte EU perfekt. Dagens krav på enhällighet i beslutsfattandet inom EU:s utrikes- och säkerhetspolitik omöjliggör ett effektivt europeiskt agerande till följd av att enskilda medlemsstater tillåts blockera beslut. Förmågan att agera snabbt vid internationella händelser är avgörande för EU:s trovärdighet. Utvecklingen blir särskilt problematiskt då EU:s antagonister strategiskt försöker binda upp enskilda medlemsstater i beroendeställning för att öka sitt inflytande på vår kontinent. En övergång till kvalificerad majoritet i beslutsfattandet kring utrikes- och säkerhetspolitiken skulle stärka EU:s förmåga att agera på den internationella scenen.

Värnandet av multilateralismen utgör en helt avgörande uppgift för den europeiska utrikes- och säkerhetspolitiken. EU:s förmåga att inspirera är i sammanhanget av stor vikt. När den regelbaserade världsordningen utmanas allt mer ska EU vara en tydlig röst och reformkraft i det multilateral systemet och vid FN-organisationerna. Sveriges möjligheter att göra skillnad i världen har sin grund i vår förmåga att vara med och forma EU:s globala engagemang.

Den europeiska ordningen för fred och säkerhet

Den 1 januari 2021 tar Sverige över ordförandeskapet för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Organisationen har sitt ursprung i de processer som ledde fram till undertecknandet av Helsingforslutakten 1975, vilket utgör grunden för det vi idag refererar till som den europeiska säkerhetsordningen. I det ingångna avtalet,

som även Sovjetunionen skrev på, tydliggörs principer om att länders gränser inte får ändras genom våld samt att politiska mål inte ska uppnås med militära medel.

Det är ett centralt svenskt intresse att alla stater i Europa kan upprätthålla sin territoriella integritet. I en allt mer orolig värld präglad av en återgång till geopolitiken och en från flera håll mer transaktionell syn på internationella relationer är det väsentligt för ett litet land som Sverige att de större länderna i vårt närområde respekterar ingångna avtal och den internationella ordning som vi kommit överens om i Helsingforsavtalet. Eftersom OSSE:s verksamhet kan utvecklas till att omfatta ett stort antal frågor är det angeläget att alltid hålla fokus på kärnuppgifterna för att inte dessa skall gå förlorade.

Som ordförandeland i OSSE kan Sverige spela en viktig roll i flera prioriterade processer i vårt närområde, såväl i Belarus som i Ukraina. OSSE är en tungrodd organisation genom att beslutsfattandet sker i formatet konsensus minus en. I syfte att effektivisera OSSE behöver beslutsstrukturen ses över, och regeringen skulle kunna ta initiativ till detta under det svenska ordförandeskapet. De ledande positionerna inom OSSE tillsätts genom politiska beslut, och det skulle gynna det svenska arbetet i organisationen om regeringen förankrar sitt arbete med riksdagen.

Sverige är också medlem av Europarådet och var ett av de tio länderna som grundade organisationen för drygt 70 år sedan. Visionen var att återuppbygga förtroendet för demokrati, mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer i ett Europa som låg i ruiner efter andra världskriget. Man ville försäkra sig om att krigets fasor aldrig skulle drabba oss igen.

I dag har Europarådet 47 medlemsländer, och en del av dessa har tveksamma förhållanden när det gäller demokrati. Europarådets utvidgning till att omfatta de flesta öststater, forna sovjetrepubliker och balkanstater har inneburit en förändring av den initiala visionen. Från en ”klubb för demokratier” har Europarådet blivit ”en skola för demokrati”. Tyvärr är skolresultaten inte lysande. Istället för att arbeta för yttrande- och pressfrihet, bekämpning av familjevåld, skydd av barns rättigheter och så vidare går utvecklingen i en del länder i motsatt riktning. Det finns fortfarande medlemsländer som inte hedrar Europarådets grundläggande värderingar utan att deras medlemskap ifrågasätts. Länder som förtrycker minoriteter, tystar oppositionella, starar krig och ockuperar sina grannar. Från en garant för fred och frihet har Europarådet förvandlats till ett forum där icke-demokratier inte bara kan behålla sitt medlemskap, utan dessutom tro sig kunna diktera villkoren med hjälp av hot eller mutor. Europarådets existensberättigande är intimt förbundet med organisationens förmåga att stärka och värna rättsstaten, de mänskliga rättigheterna och skyddet för minoriteter. Detta blev seriöst skadat när Ryssland tilläts återkomma till församlingen, trots den pågående aggressionen i Ukraina. Denna utveckling måste stoppas.

Det krävs ett bättre informationsutbyte mellan den svenska delegationen och regeringen. Exemplet avseende valet av generalsekreterare visar hur det inte får gå till. Den svenska delegationen förblev ovetande om att den svenska regeringen valt att inte stödja den litauiske kandidaten Andrius Kubilius, som med sina två perioder som premiärminister var den mest kvalificerade kandidaten. Under valprocessen bedrev Ryssland en kampanj mot Kubilius och han belades med inreseförbud i Ryssland. Med sitt agerande gick den svenska regeringen Ryssland till mötes, avsiktligt eller oavsiktligt.

Rysslands villkorlösa återkomst till Europarådet och borttagandet av möjligheten för parlamentariska församlingen att införa sanktioner är en utveckling som oroar. Oroande är också sprickan som uppstod i NB8 (nordisk-baltiska gruppen) när Finland, Norge och Island valde att stödja Rysslands återkomst. Det är oerhört viktigt att de

nordisk-baltiska länderna hjälps åt att finna en väg för att återuppbygga Europarådets auktoritet.

Givet de utmaningar som de två organisationerna möter till följd av auktoritära staters ökande inflytande krävs ett aktivt svenskt engagemang för reformer av organisationernas verksamhet och processer.

FN i behov av reformer

Sverige har en stark tradition av engagemang för FN-systemet. Genom åren har många svenskar deltagit i viktiga insatser för fred och säkerhet i världen under FN-flagg. Samtidigt är FN i dag i stort behov av reformer. Det normativa regelverket som utgjort grunden för den internationella ordningen under efterkrigstiden utmanas allt mer. Sverige har här i egenskap av stor biståndsgivare till FN en viktig roll att spela i värnandet av transparens, arbetet mot korruption och främjandet av reformprocesser i FN-systemet.

Säkerhetsrådets förmåga att nå konsensus kring flera av de svåra utmaningar som världen i dag står inför har visat sig helt otillräcklig. En grundläggande utmaning för reformarbetet i FN utgörs således av de inbyggda låsningarna i säkerhetsrådet givet dess sammansättning och vetorätt. Varken Kina eller Ryssland förmår att utgöra en konstruktiv kraft i världspolitiken. Att särskilt Kina stärkt sitt inflytande i FN-organen under senare år utgör en utmaning för folkrätten och det internationella samarbetet.

Sverige ska i sin roll som givare till FN-systemet utgöra en tydlig kraft för reformer. Det handlar om att få bukt med ineffektivitet och korruption liksom i koalition med världens demokratier värna människorättsfrågor och rättsstatsprinciper. Sverige bör också sätta tydligare press på länder som mottar svenskt bistånd att agera ansvarsfullt i FN-systemet. Det gäller inte minst förhållningssättet i rådet för mänskliga rättigheter, vilket bör ha ett demokratikrav för medlemskap. Under coronakrisen har behovet av transparens och tillit i det internationella samarbetet aktualiserats än mer, särskilt i ljuset av Världshälsoorganisationens (WHO) förhållningssätt till Kina under pandemins utbrott.

Särskilt i de fall där Sverige bidrar med kärnstöd till FN-organ bör en tydlig reformagenda ingå.

Sverige bör även vara pådrivande för ett ökat fokus på granskning och uppföljning av FN-organens verksamhet. Inom dessa områden har Sverige dessutom god nationell kompetens och erfarenheter att bidra med.

Genom Agenda 2030 har världen länder åtagit sig en omfattande resursmobilisering för att uppnå globala mål om hållbar utveckling, avskaffande av extrem fattigdom, minskad ojämlikhet och en ambitiös ansats för att möta klimatfrågan. Agenda 2030:s tillväxtnål är ytterst betydelsefulla att uppnå för att bygga välstånd i de fattigaste länderna. De globala målen ställer samtidigt krav på att FN driver sitt eget reformarbete för att föregå med gott exempel. Det utgör en viktig signal om trovärdighet och mobilisering.

Kränkningar av kvinnors rättigheter är ett av de största hindren för jämställdhet samt demokratisk och ekonomisk utveckling i världen. FN-resolutionerna 1325 och 1820 om kvinnors och barns situation i väpnade konflikter är viktiga verktyg i kampen mot flera av dessa problem. Sverige har ett särskilt intresse av att resolutionerna genomförs nationellt och internationellt i all freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet samt inom humanitära insatser. FN-resolutioner kan rätt använda leda till att kvinnors rättigheter

skyddas och att kvinnor får tillgång till utbildning, förvärvsarbete och äganderätt i samma omfattning som män.

Ett strategiskt förhållningssätt till Kina

Sveriges diplomatiska förbindelser med Peking har skadats allvarligt av den kinesiska statens kidnappning och fängslande av den svenske medborgaren Giu Minhui. Det svenska kravet om hans frisläppande ska vara otvetydigt.

Förhållningssättet till Kina har präglat de flesta utrikespolitiska processer i Sverige och EU såväl som globalt under året som gått. Den politiska utvecklingen i landet såväl som dess agerande mot omvärlden präglas av brott mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och avsteg från internationella åtaganden. Därtill har spänningarna mellan Kina och dess grannländer ökat markant. Ett av de mest uppmärksammade exemplen de senaste åren är de konstgjorda öar som Kina konstruerat i omtvistade områden av Syd-kinesiska havet. År 2015 avkunnade FN:s permanenta skiljedomstol i Haag sin dom mellan Filippinerna och Kina gällandes det anspråk om 85 procent av territorialvattnen i området som Kina gjort. Domstolen dömde till Filippinernas fördel och slog fast att de kinesiska anspråken inte hade ”någon laglig grund”.

År 2020 blev för många ett uppvaknande i frågan om Kinas riktning och roll i världen – och kommunistpartiets allomfattande makt i landet. Med hjälp av modern övervakningsteknik går Kina i snabb takt tillbaka till det angiverisystem som präglade landet under Mao Zedong. Inskränkningar av de mänskliga rättigheterna drabbar särskilt landets minoriteter, och omvärlden följer med fasa det systematiska förtrycket i Xinjiangprovinsen.

Den påtvingade säkerhetslagen i Hongkong eroderar nu rättsstatsprinciperna och yttrandefriheten. För var dag som går kommer nya rapporter om gripanden. Särskilt drabbas fria medier och demokratiaktivister. Eroderingen av Hongkongs självstyrande ställning innebär ett flagrant brott mot den sino-brittiska deklarationen, slutet för principen om ”ett land, två system” och går helt emot Hongkongbornas vilja.

Under året har Kinas vårdslösa utrikespolitiska agerande i närområdet även fått allvarliga säkerhetspolitiska konsekvenser, inte minst vad gäller relationen med Indien i Himalaya.

Kinas politik mot omvärlden ställer avgörande frågor om Sveriges, EU:s och hela den fria världens förhållningssätt till Peking. Dels vad gäller upprätthållandet av den liberala världsordningen och det regelbaserade handelssystemet, dels vad gäller staters och medborgares integritet och säkerhet i teknikutvecklingens spår.

Kinas inflytande i det internationella systemet utmanar svenska intressen och vårt förhållningssätt till multilateralism i grunden. Särskilt påtagligt blir det kinesiska agerandet i Europa till följd av hotfulla uttalanden från kinesiska diplomater såväl som en påtaglig ambition att såväl splittra EU:s medlemsstater som utöva ekonomiska påtryckningar.

Utrullningen av 5G-näten i Europa såväl som runt om i världen har präglats av de risker som uppstår vid användandet av produkter och tjänster från kinesiska bolag till följd av landets underrättelselag. Att privat information hamnar i händerna på det kinesiska kommunistpartiet väcker oro.

Coronapandemin har därtill adresserat flertalet av utmaningarna som den fria världen möter i förhållningssättet till Peking. Bristen på tillförlitlig information från Kina i samband med pandemins utbrott liksom WHO:s positiva uttalande om den

kinesiska hanteringen tydliggjorde behovet av ökad transparens i det globala hälsoarbetet liksom betydelsen av tillit till länders data. De negativa konsekvenserna av Kinas ökade inflytande i WHO såväl som i andra multilaterala organisationer tydliggjordes. Därtill uppstod flera utmaningar kring kinesisk desinformation och påverkanskampanjer i Europa till följd av virusets spridning på vår kontinent. Mest flagrant vad gäller mediekampanjer om kinesiska hjälpsändningar till Italien.

Kinas agerande i WHO vid coronapandemins utbrott tydliggör även hur det styrande kommunistpartiet prioriterar maktpolitik och fåfånga före medborgares och omvärldens hälsa. Särskilt påtagligt i det kinesiska förhållningssättet mot Taiwan, som på grund av Kina ej tillåts delta i världshälsokongressen trots dess framgångsrika hantering av pandemin. Det ligger i den fria världens intresse att stärka Taiwans möjligheter att delta i internationella forum.

Ett gemensamt europeiskt förhållningssätt till Kina är av stor betydelse för vår förmåga att möta utmaningarna från Peking. EU-kommissionen har under senare år intagit en aktiv roll, särskilt genom den strategiska hållningen ”Strategic Outlook” från mars 2019. Moderaterna välkomnar att kommissionen och utrikestjänsten fortsatt är drivande i frågan.

Sverige ska inta en aktiv roll i värnandet av ett samstämmigt förhållningssätt mellan EU och likasinnade länder såsom Australien, Kanada, Storbritannien och USA med flera. Det gäller såväl värnandet av den regelbaserade världsordningen och dess institutioner som skyddet av medborgare och samhällets säkerhet och integritet. Den samstämmighet som den amerikanska kongressen visat i förhållningssättet till utvecklingen i Xinjiang såväl som i Hongkong – med riktade sanktioner – är i sammanhanget mycket positiv. Givet Sveriges omfattande finansiering av FN-systemet vill Moderaterna att Sverige agerar aktivt och strategiskt i FN för en internationell, oberoende utredning av förtrycket i Xinjiang. Vidare ska Sverige arbeta för sanktioner i EU mot Kina på grund av Kinas agerande i Hongkong. Situationen i Sydkinesiska havet visar på vikten att värna den internationellt erkända fria navigationsrätten. Sverige ska vara drivande när det gäller att säkra den fria navigationsrätten.

Kinas negativa effekter vad gäller utsläpp och klimatpåverkan behöver adresseras än tydligare, särskilt vad gäller uppförandet av nya kolkraftverk. Till följd av klimatförändringarna ökar också utmaningarna från Kina i vårt närområde. Pekings intresse för Arktis, i issmältningens spår med öppnandet av nya farleder, utgör ytterligare en säkerhetspolitisk utmaning.

Sveriges förmåga att skydda samhällsviktig infrastruktur, företag och forskning är i sammanhanget av stor vikt. Arbetet med screeningmekanismer kring kinesiska investeringar är av stor vikt. Vid behov bör även screening genomföras vid universitet och högskolor för att hindra personer med kopplingar till kinesisk underrättelsetjänst att ges tillträde till känslig forskning. I handelspolitiken är det avgörande att Kina möter europeiska krav gällande en dubbelriktad frihandel, ”level playing field”.

För att bättre förstå Kina är det betydelsefullt att stärka kunskapen om Kina och det kinesiska språket i Sverige. En tolkskola bör upprättas i ett gemensamt nordisk-baltiskt samarbete.

Ett Ryssland präglat av ökat förtryck

Det ligger i Sveriges intresse att tydligt värna en samlad europeisk hållning i Rysslandspolitikerna och att nuvarande principer för politiken ligger fast.

Den ryska regimens barbari tydliggörs av giftattentatet mot oppositionsledaren Aleksej Navalnyj. Det är inte första gången Putins regim använder gift mot politiska motståndare. Det ryska civilsamhället och landets demokratiörelse verkar under hårt förtryck. Listan över personer som, i kampen för en demokratisk och europeisk utveckling av Ryssland, har fått sätta livet till under Putins tid vid makten är lång med namn som oppositionsledaren Boris Nemtsov och journalisten Anna Politkovskaja. Putins kleptokrati utgör ett hot mot de egna medborgarna såväl som mot omvärlden.

EU bör möta de ryska hoten mot människors fri- och rättigheter genom riktade sanktioner, så kallad Magnitskijlagstiftning, mot individer som gör sig skyldiga till korruption och människorättsbrott.

Genom den pågående aggressionen mot Ukraina och annekteringen av Krim begår Ryssland systematiskt brott mot den europeiska ordningen för fred och säkerhet. Putins krig i Ukraina, som nu pågått i sex års tid, föregicks av invasionen i Georgien 2008 och avgörande frågor ställs nu kring Kremls agerande härnäst, i ljuset av de folkliga protesterna för demokrati och frihet i Belarus.

Det är inte enbart Rysslands grannländer som drabbas av Putins krig. För första gången sedan andra världskriget användes 2018 kemiska stridsmedel på europeisk mark. Den ryska attacken i Salisbury mot Sergej Skripal och hans dotter ledde till ett dödsfall bland allmänheten. Den hänsynslöshet och de brott mot grundläggande folkrättsliga principer som präglar Kremls utrikespolitiska agerande blev även uppenbart efter nedskjutningen av passagerarplanet MH17 på väg från Amsterdam till Kuala Lumpur för fem år sedan, där samtliga 298 passagerare ombord, från totalt 17 olika länder, omkom. Därtill kan läggas alla de hybridhot, cyberattacker och påverkansoperationer som dagligen drabbar den demokratiska världen.

Det är av stor vikt att Sverige liksom övriga EU förmår att stå emot utländska statsaktörers försök att genom desinformation och påverkansoperationer försvaga vårt land, våra institutioner och det europeiska samarbetet. Här har vi alla ett ansvar.

Förslag om att återetablera en fungerande relation med Moskva kommer med jämna mellanrum upp i den säkerhetspolitiska debatten i Europa. Ofta i kombination med tal om att västvärlden måste bli bättre på att förstå Ryssland. Stundtals tillsammans med kritik av den transatlantiska länken. I dag är det dock uppenbart att dessa försök dessvärre inte leder till ökad stabilitet i Europa, snarare tvärtom. Det enda konstanta i relationen till Ryssland är att landet, under Putins styre, fortsätter att bryta mot folkrätten.

Att nya försök, åtminstone retoriska sådana, till återupprättade förbindelser med Ryssland lanseras av politiker i väst är därför oroande och något vi beklagar. Det finns en betydande risk att dessa försök legitimerar den ryska regimens brott mot den europeiska säkerhetsordningen och därtill försvagar sammanhållningen i EU. Varje eftergift till Kreml bör uteslutas så länge Ryssland inte accepterar Ukrainas suveränitet.

Även om EU:s sanktionspolitik ligger fast återstår fortsatt utmaningar i den gemensamma hållningen mot Ryssland. Särskilt vad gäller gasledningsprojektet Nord Stream 2 mellan Ryssland och Tyskland som går emot principerna i energiunionen samt ökar EU:s beroende av rysk gas. Det är ett centralt svenskt intresse att projektet stoppas.

En stark internationell opinion mot kemiska stridsmedel har resulterat i konventioner och förbud. Dessa begränsningar åligger också Ryssland. Det är viktigt att det globala arbetet mot dessa vapen fortsätter och att länder axlar sitt ansvar. Sverige ska vara drivande för att se till att överenskommelser efterlevs.

Ryssland utgör även ett hot mot omvärlden givet landets omfattande brister i miljöpolitiken. Sverige påverkas särskilt av ryska utsläpp i Östersjön. Det ligger i Sveriges

intresse att verka för en bättre miljö i Östersjöområdet och att Ryssland spelar en mer aktiv roll i frågorna.

Sverige besitter i dag en unik Rysslandskompetens, vilket utgör en viktig tillgång för vårt land och vår internationella trovärdighet. Genom en god kunskap kring den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet bidrar den till Sveriges säkerhet. Moderaterna vill att Sverige ser över möjligheten att i Sverige skapa ett så kallat Nato Center of Excellence för Rysslandsforskning.

Mellanöstern

Utvecklingen i Mellanöstern berör Sverige. I flyktingkrisens spår har regionens krig och konflikter kommit oss närmre. Det ligger i Sveriges intresse att Mellanöstern utvecklas till en välmående region, fri från extremism och instabilitet. Vägen dit är lång och kräver ett tydligt strategiskt förhållningssätt från svensk och europeisk sida för att främja reformer och stabilitet.

Explosionen i Beirut under sommaren riktade återigen omvärldens ljus mot Libanon. Ett land som under lång tid präglats av sekteristiska spänningar, korruption och en ekonomi i fritt fall. Flera av de hot som präglar Mellanöstern tydliggjordes. Inte minst Irans destruktiva roll i regionen – i Libanon genom stödet till terrororganisationen Hizbollah, som fortsatt utgör en maktfaktor i landet.

Iran har stått i centrum för Mellanösterns utmaningar under året. Utöver den prägel man sätter på utvecklingen i Syrien, Irak och Jemen bär landets regim också ansvaret för nedskjutningen i januari av passagerarplanet PS752, där samtliga ombord omkom, varav flera svenskar.

Sedan USA återinförde sanktioner mot Iran i november 2018 har EU och USA saknat ett gemensamt förhållningssätt i Iranpolitiken. Det är beklagligt då det ligger i den fria världens gemensamma intresse att avhålla den islamistiska regimen från att anrika uran och att ytterligare destabilisera regionen. Avsaknaden av ett gemensamt förhållningssätt till sanktionsregimen försvagar avtalet. Det är av stor vikt att inse allvaret av Irans framflyttade positioner. Även Irans hotfulla agerande gentemot personer med dubbla eller avslutade medborgarskap är problematiskt då landet inte erkänner dem som legitima. Det gäller såväl om dessa individer befinner sig inom som utanför Iran.

Iranavtalet ”Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA)”, mellan Iran och en grupp länder bestående av fyra av de fem permanenta medlemmarna i FN:s säkerhetsråd och Tyskland (P 5 + 1) samt EU undertecknades i Wien 14 juli 2015 och syftar till att öka insynen i Irans kärnenergiprogram och förhindra landet att utveckla kärnvapen. Utöver att begränsa Irans kärnenergiprogram och öppna upp landets kärnenergianläggningar för IAEA handlar avtalet om att olika internationella sanktioner mot Iran ska hävas. Då USA ensidigt lämnat detta avtal och Iran reagerat med att frånga flera av avtalets förpliktelser står samtliga berörda länder inför det faktum att JCPOA i praktiken är avslutat. Utifrån den insikten är det av yttersta vikt för omvärlden att frågan kring Irans kärnteknologiprogram kan finna nya former för internationell kontroll.

Sviterna av IS/Daishs obeskrivliga brutalitet och Assad-regimens övergrepp präglar fortsatt regionen. De förhandlingsförsök som finns bör stödjas, och här kan EU spela en starkare roll. Samtidigt utgör återvändande IS-terrorister alltså ett säkerhetshot mot Europa. Det är helt centralt att Sverige inte hjälper IS-terrorister att återvända. Terrorister med svensk koppling ska ställas inför rätta och dömas för sina brott. I den mån det är möjligt ska Sverige bidra till ett EU-gemensamt agerande för att lagföra de personer

som rest från Europa till framför allt Syrien och Irak för att bli IS-terrorister. Allra helst ska EU bidra till en rättslig lösning på plats, så att IS-terrorister döms där de är.

Libyens diktator Muammar al-Khadaffis störtades år 2011. Sedan dess har landet präglats av konflikt och brist på kontroll. Under åren sedan al-Khadaffi har minst två rivaliserande regeringar med separata parlament gjort anspråk på styret. Detta har lett till splittring, sönderfall och laglöshet med olika fraktioner som strider mot varandra. I kaoset har IS/Daish och grupper med anknytning till Al-Qaida etablerat sig. Dessutom har en rad andra utländska aktörer starka intressen i konflikten. Så sent som i augusti 2020 utlyste den FN-stödda regeringen i Tripoli omedelbar vapenvila i hela Libyen. Styret i Tripoli har också föreslagit att parlaments- och presidentval ska hållas i mars 2021.

Som regionens enda demokrati utgör Israel en nära och viktig partner för Sverige. Normaliseringen i relationerna mellan Israel och Förenade Arabemiraten respektive Bahrain är av stor betydelse för regionen och förhoppningsvis inledningen på en process i fler länder. Sveriges band till Israel bör stärkas, särskilt inom forskning och innovation, där landet redan ligger i framkant.

Sverige ska sträva efter att spela en konstruktiv roll i Israel–Palestina-konflikten, med lyhördhet och ödmjukhet inför konfliktens komplexitet såväl som säkerhetsläget i regionen. Moderaterna står fast vid att fredsprocessens mål bör vara en tvåstatslösning där båda parter kan leva med säkra och erkända gränser, och Jerusalem som framtida huvudstad för två stater, frågor som givetvis måste lösas genom förhandlingar mellan parterna.

Biståndspolitik i en föränderlig värld

Biståndspolitiken utgör en viktig del av det svenska engagemanget i världen. En betydelsefull moderat prioritering är att det svenska bidraget till internationell utveckling ska ligga i linje med vår övriga politik för internationellt samarbete och utveckling.

Den svenska biståndspolitiken ska ta sin utgångspunkt i vad som är effektivt, var Sverige kan bidra med ett mervärde samt vad som ligger i linje med våra utrikespolitiska intressen.

Främjandet av svenska värderingar och intressen kan ta sitt uttryck på flera sätt. Det handlar dels om att tydligare ställa krav på demokratisk utveckling, mänskliga rättigheter eller anti-korruption gentemot de länder som är mottagare av svenskt utvecklings-samarbete. I sammanhanget är det betydelsefullt att snabbare än idag förmå att frysa och kräva återbetalning av bistånd när det uppdagas att organisationer brister i frågor om god kontroll av verksamhet och ekonomi eller där korruption uppdagas. Det kan också handla om att tydligare låta Sveriges utrikespolitiska intressen styra valet av samarbets-länder för utvecklingspolitiken.

Ett viktigt steg i värnandet av Sveriges intressen är även vår förmåga att ompröva eller frysa delar av biståndet till länder som genom sitt agerande skadar Sverige. Det handlar inte minst om länder som vägrar ta emot sina egna medborgare efter utvisningsbeslut från Sverige. I det sammanhanget är det inte rimligt att svenska skattebetalare ska betala för samhällsservice i ett land som samtidigt bidrar till att skapa problem i Sverige.

Sveriges förmåga att vara med och forma normer och standarder för global samverkan är avgörande för vårt lands välstånd. Folkkrätten såväl som de mänskliga rättigheterna är viktiga hörnstenar i Sveriges och EU:s utrikespolitik. I en föränderlig värld där våra

värderingar utmanas allt mer av auktoritära krafter måste Sverige agera samlat och strategiskt för våra prioriteringar, inte minst värnandet av det multilaterala systemet. Den stora andel av svenskt bistånd som i dag kanaliseras via multilaterala organisationer måste inriktas mer strategiskt för att vi ska förmå att värna våra intressen och värderingar när auktoritära krafter ökar sina ansträngningar.

Utvecklingspolitiken som vi känner den idag ska präglas av hjälp till självhjälp. Biståndet får inte ses som en evig omfördelning. För att i större utsträckning präglas av resultat behövs mer långsiktighet, en tydligare resultatuppföljning och ett mer fokuserat bistånd. Det behöver också i högre grad inriktas mot områden där Sverige kan bidra med ett tydligt mervärde. Det skulle öka Sveriges möjligheter till specialisering, effektivisering och påverkan och således vara ett viktigt steg för att säkerställa att de omfattande medel Sverige investerar i internationellt utvecklingssamarbete får så stort genomslag som möjligt.

Utvecklingssamarbete är samtidigt mycket mer än bara bistånd, den globala utvecklingen drivs av ekonomisk tillväxt och handel – en central del av Agenda 2030. Ett tydligt fokus på Agenda 2030:s genomförande i utvecklingssamarbetet är därför av stor vikt.

Det traditionella utvecklingsbiståndet måste ha som mål att en dag inte längre behövas. Men den andra delen av biståndet, det humanitära, kommer alltid att behövas, och här kan Sverige vara med och bidra.

Moderaterna anser att det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd behöver öka. Humanitärt bistånd, eller katastrofbistånd som det även kallas, är biståndets kärna. Det syftar till att hindra och lindra nöd och når de mest utsatta människorna. Trots det humanitära biståndet uppenbara värde är det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd en mycket liten del. I spåren av coronakrisen blir det än mer tydligt att det humanitära biståndet som andel av biståndet behöver öka.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Magdalena Schröder (M)

Tobias Billström (M)

Jessika Roswall (M)

Margareta Cederfelt (M)

Boriana Åberg (M)

Cecilia Widegren (M)

Pål Jonson (M)